



Aalborg Historiske Museum's 150 års jubilæumsfest

Lørdag d. 8. juni 2013 kunne Aalborg Historiske Museum fejre sit 150-års jubilæum. Festen foregik i og ved museet på Algade 48, der siden 1879 har lagt hus til museet. Huset er landets ældste museumshus, som stadig fungerer efter sin oprindelige hensigt. Jubilæumsfesten var både en officiel markering af den store dag og en folkefest for byens befolkning.

Dagens arrangement var delt i to. Jubilæumsudstillingen "Aalborg i verden" blev åbnet af rådmand Thomas Kastrup-Larsen, som holdt åbningstalen og bød velkommen med et glas Cardinal

Morten Musicus annoncerer den næste taler, Lektor Johannes Andersen, Aalborg Universitet. På billedet ses desuden museets nuværende direktør Lars Christian Nørbach og tidligere direktør Jytte Witt.

Af

INGER BLADT

LARS CHRISTIAN NØRBACH



Mad fra renessancen var noget af et hit. Rub og stub blev spist.

Punch med appelsiner, champagne og rhinskvin efter en meget gammel opskrift. Herefter var der spisning og fest i et telt rejst til lejligheden bag museet. Middagen, der var inspireret af en festmenu anno 1863, stod Lindholm Høje Cafeens kok, Jesper Lynge for. På menuen var blandt andet fyldte hvidkål, fullingsteg, svinesylte, søsterkage og rødvinbudding med flødecreme. Men før publikum blev budt af den lækre mad, holdt lektor Johannes Andersen, Aalborg Universitet, dagens festtale fulgt af formanden for museets bestyrelse Leif Sondrup, der talte på museets vegne. Før, under og efter spisningen var der festlig underholdning med Morten Musicus og spillemandsmusik med to spillemænd fra Spillemandsmuseet i Rebild.

Rundt om museet og inde i huset var der masser af aktiviteter for alle interesserede. På pladsen foran posthuset kunne man møde vikingegruppen Lindholm Høje, der også venligt udlånte den håndmedede vikingekniv, som rådmand Thomas Kastrup-Larsen skar snoren over med til jubilæumsudstillingen. Foran museet, der blev behørigt bevogtet af Drabantkorpset, blev der lavet rygeost og serveret smagsprøver på middelaldermad til de mange sultne forbipasserende. Aalborg Kommune havde åbnet for adgangen ned til Rakkerens hule, den gamle kælder under Vesterport, som ligger nogle meter under Algades asfalt. Hele dagen blev der kørt gratis hestevognsture med Richard Hansen fra køreforeningen fra Hals. Mens man ventede på tur, kunne man se og prøve gammeldags gøgl i museets gård. Inde på museet var Hannah Pethreas kokkepige, personificeret af Lisbeth Weitremeyer, i Aalborgstuen i færd med at lave og fortælle om mad og råvarer. I rummet ved siden af sad medlemmer af Cigarmagernes Klub og rullede cigarer og fortalte gode historier. Jubilæumsfesten sluttede kl. 16 med samme strålende solskin, som det havde været hele dagen.

En tur ned i Rakkerens hule var en del af dagens mange tilbud.



Børnene var vilde med at prøve alle mulige cirkuskunster.



Aalborg Historiske Museum 150 år - En festtale

”Der er støvet på museet, men det viser jo bare, at tiden går og at noget lægger sig, mens det sker.

Der er også støv hjemme i stuen. Og under skrivebordet. Sådan er tiden, dagen og historien. Der er noget, der lægger sig – godt til rette – i takt med, at tiden går, og noget nyt dukker op, som forudsætning for, at der også er noget, der støver i morgen. Vi gør alt, hvad vi kan for at komme støvet til livs. Men helt ærligt, kunne man leve i en verden uden støv?

Sådan er det vel også med historien. Den dukker op hele tiden. Som en ny bog der er blevet gammel. Ny i går men gammel i dag. Et gammelt brev, med et vedkommende budskab sidste år, men et minde i dag. En gammel plade. En kulturel manifestation for 20 år siden. Men helt umuligt og derfor meget historie i dag. En sten, der var værktøj for 1000 år siden, men historie i dag.

Det er menneskets lod at gøre livet i dag til historie i morgen. Men det er måske ikke altid lige charmerende, måden det sker på. Det er som om, vi har blikket mere rettet mod fremtiden end godt er. Vi har alt for travlt med at komme videre, med at udvikle os og blive endnu bedre. Og det betyder i praksis, at vi har alt for travlt med at opfinde problemer, som vi kan bruge til at legitimere de mange gode løsninger, vi allerede har fundet på. Vi bruger nemlig utrolig meget tid på at finde problemer til de løsninger, vi er så optaget af at få sat i værk og udviklet.

Hvis jeg skulle tage et helt tilfældigt eksempel, behøver jeg bare kikke ud på pladsen foran dette museum her. Den er domineret af bygninger, der ikke længere kan bruges. Derfor skal de væk. Og der skal noget nyt til. Tilsyneladende mangler man to ting inde i midten af denne by – den ene er endnu et sted at købe ind. Og den anden er endnu flere biler. Derfor skal der bygges stort til indkøb med masser af pladser til biler i kælderen.

Engang demonstrerede man, at man var civiliseret ved at bygge en stor kirke. I midten af byen. Den viste fromhed og rigdom. I dag gør man det ved at bygge indkøbscentre i omkredsen af byen. Store

Af

LEKTOR JOHANNES ANDERSEN,
AALBORG UNIVERSITET



Lektor Johannes Andersen, Aalborg Universitet, taler energisk om museets rolle i byen.



Cigarmagerne holder en velfortjent pause i festteltet.



En udstilling kommer ikke af sig selv. "Aalborg i verden" blev til i et flot samarbejde med scenograf Karin Seisbøll (th) og teatermaler Dagmar Johansen.

centre med standardiserede mærkevarer til mennesker, der tror på den individuelle egensindige styrke. Hvilket får nogle i byens centrum til at tage kampen op. De vil også være med. Problemet – mangler indkøbsmuligheder og biler – Hvis – løsningen – supermarked med kælderparkering.

Her kommer historien så på tværs og demonstrerer, at historien af og til kan være lidt besværlig. For driftige folks rationelle og fremtidsrettede blik bliver her bremset af sindige historikeres bud på, hvad det vil koste at afdække denne bys kerne nogle meter under overfladen. Sådan rent arkæologisk. Og så er det, at nogen påberåber sig fremtidens fornuft – det kan jo ikke passe, at det er så dyrt. Og det kan heller ikke passe, at det er så interessant. Kan man ikke bare grave lidt, for ca. 2 millioner, og så sige, at det var det, og måske lægge tingene ind i en glasmonter herinde, så bilerne kan blive parkeret helt inde i centrum, og vi kan købe endnu en lækker ting, lige oven over bilen.

Dette energiske hus, denne udstilling og den aktuelle udfordring fra pladsen foran, rejser virkelig spørgsmålet; hvad kan man bruge historien til? Kan man ikke bare se stort på historien, når det nu er fremskridtet, der skal fremmes?

Et muligt bud på et scenarie kunne i første omgang være, at da man først gik i gang med udgravningerne, så viser det sig, at der egentlig er indkøbsmuligheder nok i byen. Samtidig med, at man får afdækket nogle helt unikke lag med spor af boliger, handel og skibsfart, der viser, at Aalborg engang var et vigtigt centrum i verden. At byens kvaliteter og dagsrytme lå lige for. Som aldrig set før. Derfor udvider man Aalborg Historiske Museum til hele pladsen, og folk kommer fra hele verden for at blive klogere på de forudsætninger, de myter og fortællinger, der udgør grundstammen i deres liv. Samtidig bliver der også råd til en renovering af disse bygninger.

Sådan går det nok ikke.

Men lad os se det i øjnene. Vi mennesker lever ved hjælp af myter og fortællinger. Og dette hus er fyldt med brikker, der kan give liv og perspektiv til disse myter.

Historiske myter. Og myter om den nødvendige udvikling og om fremtidens velsignelser. Myter og fortællinger vi deler. Og myter vi slås om.

Dette hus rummer over 200.000 genstande, der kan bruges til at belyse og udvikle myter. Ved hjælp af videnskabelige metoder og alverdens former for dokumentation. Men de bliver kun små brikker i et billede, vi selv må være medproducenter af, hvis det skal lykkes.

Dette museum har fungeret i 150 år. Og dette hus siden 1879. Og udgør sammen med flere andre museer Nordjyllands Historiske Museum. I dag viser man Aalborg i verden. Samtidig med at man i alle butikker kan se verden i Aalborg. Samtidig med at vi alle bærer rundt på globaliseringen i lommen eller tasken. På lydløs. Det er på denne måde, vi kan sætte perspektiv på den måde, vi er en del af verden i dag. Godt gået, museum.

Huset er præget af ildsjæle, der brænder for den gode historie. For at få støvet af, og for at kunne af-dække og præsentere endnu flere brikker til tidens historiske myter og fortællinger. En respektfuld bygning, der gør, hvad den kan for at åbne sig til omverden. Den lokker, åbner sig, viser sig frem og vil gerne bruges.

Til at fungere og udvikle myter og fortællingerne. Jeg ved godt, det ikke lyder så godt i historikeres ører dét med myter. Men det er, hvad deres mange genstande bruges til. Når sådan nogen som os kommer ind.



Æresvagt i strålende solskin ved museet.



Kjøgemester og Oldfrue leverede festmåltidets mange overraskende smagsoplevelser i en middag á la 1863.



Festtellet bag museet.



Det et vist første gang, der ryges ost i Aalborgs gader.



Receptionen var i højeste gear hele dagen.



Travlhed i museets lille køkken.

Myterne er hele tiden under forandring. For vi bliver trods alt hele tiden klogere på deres bagvedliggende substans. Eksempelvis fordi der er nogle, der pludselig tikker sig frem til en ny samling gamle mønter, der viser nye forbindelseslinjer fra Nordjylland til verden.

Myter og fortællinger, vi deler, er med at skabe tillid. Vi ved, at vi med myter deler fælles historie – hvad den så end går ud på – og derfor har vi tillid til hinanden. Eksempelvis myter om politiske partier og det de står for. Vi kæmper om myterne. Historikere gør hvad de kan for at punktere dem med jævne mellemrum. Uanset hvor relative vi ved, de kan være, så er de produktive i vores hverdag, fordi de binder os sammen. Gennem samtale, adfærd og gensidighed.

Myterne, undskyld historien, kan også bruges til at perspektivere beslutninger med. Til at stoppe og sætte fokus på de ting vi så gerne vil gøre for at komme videre. Nogen bruger dem til at insistere på, at vi er et folk og helst et lukket land. Som vi altid har været. Andre på at vi er en del af verden. Midt i verden. Som vi altid har været. Myterne skaber med andre ord uenighed – samtidig med at de også fungerer som et bindeled mellem os. Fordi vi er optaget af dem og fordi vi er enige om, at de er så vigtige, at vi kan blive uenige om dem.

Derfor er jeg glad for, at det støver her på Aalborg Historiske Museum. Og at det har gjort det nu i 150 år. Museet er symbol på nogle af de ting, der udgør fundamentet for alle mennesker. Et sted med en vis ekspertise i de elementer, der indgår i de fællesskabsdannende myter, vi alle lever højt på i hverdagen. Oven i købet med en høj videnskabelig ambition.

Aalborg Historiske Museum kræver alene i kraft af bygningen respekt. Men det åbner sig hele tiden. Mere og mere. Og bedre og bedre. Det håber jeg, det vil gøre i mange år endnu. Til irritation og glæde. Og husk så lige at få støvet af. Også i overmorgen.

Tillykke med de 150!"

Aalborg Historiske Museum 150 år - En festtale

”Kære gæster. Mange tak til jer alle, fordi I er kommet i dag for at ville fejre 150 årsdagen for Det Historiske Museum i Aalborg. Det er altid dejligt at se mange mennesker i museumsbygningen i Algade, der interesser sig for historie og ønsker at bakke op om det – så lov mig én ting: Kom endelig snart igen!

Ja, tænk at det KUN er 150 år siden, at der blev oprettet et historisk museum i Aalborg. Det er jo ingenting set i historisk perspektiv! Men jeg kan glæde jer med – og måske ikke mindst byrådspolitikerne i Aalborg med – at Aalborg stort set var på omgangshøjde med andre større byer i Danmark på dette tidspunkt. Det var en videreudvikling af oplysningstidens tanker, der gav grobund for interessen for etablering af museer i de større byer i Danmark i midten af 1800-tallet. Det skete tilnærmelsesvis på samme tidspunkt i Ribe, Odense, Aarhus og Viborg. Oplysningstiden, eller rettere oplysningsånden, kom åbenbart over vores forfædre i andre lande mange, mange år førend det skete i Aalborg. Flere hundrede år f. Kr. var der således museumssamlinger i Kina, Grækenland og i Romerriget. Så museer er mildt sagt ikke en nyere opfindelse. Men i 1800-tallet tog det øvrige Europa museerne til sig. Det var folkelige bevægelser med rod i oplysningstidens tanker og med ønske om folkeoplysning, der sørgede for, at der også blev etableret museer i Danmark. Baggrunden var også en nyopstået borgerlig fornemmelse af selvværd og som modvægt mod statens museer i København. Jo, borgerne i provinsbyerne ønskede at vise, at deres by kunne hævde sig i forhold til København. Og det gjaldt også i Aalborg.

I 1863 gik en kreds af borgere i Aalborg således sammen for at oprette et historisk museum. ”Komiteen for Oprettelse af et Historisk Museum i Aalborg” udsendte den 30. marts 1863 en indbydelse med: ”Opfordring til vore ærede Medborgere og Medborgerinder af alle Klasser om at medvirke til Stiftelsen af et ”historisk Museum” i Aalborg”. Indtil Komiteen havde fået skaffet midler til en egentlig museumsbygning, holdt museet til i lejede lokaler i bl.a. Nørregade, hvor man den 9. juni 1863 kunne

AF

BESTYRELSESFORMAND
LEIF SONDRUP



Bestyrelsesformand Leif Sondrups tale fornøjer museumsdirektøren og andre tilhørere.



Dagens festtalere får sig en snak med cigarmagerne.



Musik skal der til og dagen bød på forskellige tidstypiske tilbud.



Vikingerne fra Lindholm Høje slog et smut forbi storbyen på festdagen.

åbne dørene for den første fremvisning af samlingen. Adgang til samlingen havde kun medlemmer og kun et par timer om ugen.

I 1874 gik Historisk Forening og Aalborg Kunstforening, med brændevinsbrænder Harald Jensen som formand, sammen for at få opført en fælles museumsbygning. En komité blev igen nedsat, men det var svært for den at inddrive de nødvendige midler fra borgerne. Aalborg kommunes byråd viste imidlertid velvilje over for projektet og donerede grunden Algade 46-48 til formålet. Og så kom der skred i tingene!

I 1879 kunne man slå dørene op til den første udstilling i den nye museumsbygning i Algade. En bygning, der i højden var en etage mindre end den nuværende bygning og udover indgangspartiet bestod den af den nuværende vestfløj. På indvielsestidspunktet var der ikke skabe og montere til den historiske del af udstillingen, da alle pengene var blevet brugt på arkitekt Conrad Webers bygning. Men flere penge kom der alligevel i kassen senere. For allerede 14 år senere kunne man i 1893 udvide museumsbygningen med en ekstra etage og med østfløjen, svarende til den nuværende bygning. Udvidelsen skete med bistand fra arkitekt Thomas Boss. Og hermed havde Aalborg for alvor fået et historisk museum. Det tog 30 år efter den første indbydelse til etablering af et historisk museum blev udsendt, til man endelig havde en bygning i hånden af 'passende størrelse' (om end den også skulle deles med kunstmuseet). Siden har den ene udstilling afløst den anden. Jeg skal skåne jer for at fortælle jer om de skiftende udstillinger de seneste 120 år. Men I kan glæde jer til, at I snart kan få jeres nysgerrighed stillet, da inspektørerne Inger Bladt og Bodil Frandsen arbejder på en bog, "Aalborg Historiske Museum 150 år", der udgives i jubilæumsåret.

Lars Christian Nørbach har fortalt mig, at bestyrelsen for museet i starten af 1900-tallet havde en formand, bankdirektør Jørgensen, der gerne deltog i den museale indsamling og udgravningsvirksomhed i Aalborg. I kan jo hver især gætte på, hvorfor Lars synes, at det er vigtigt, at jeg skal vide dette. Måske det hænger sammen med, at vi også på museumsområdet bliver mere og mere afhængige af frivilligt arbejde.

Og så er det åbenbart meningen, at alle efter Lars' opfattelse skal bidrage. Men frivilligt arbejde er ikke noget nyt på museet. Sådan var det også i etableringsfasen og mange år efter. I de første knap 50 år klarede man sig på museet med frivillig arbejdskraft og mere eller mindre fast tilknyttet personale.

En person, der bør nævnes i dag, er Peter Riismøller, der i 1936 blev ansat som inspektør for Aalborg Historiske Museum. Peter Riismøller var den første faguddannede inspektør, der blev ansat på et af landets lokalmuseer. Peter Riismøller, der var født i Skørping, var en af de første 'byarkæologer'. Han fandt og undersøgte de første flintminer herhjemme fra stenalderens slutning på Bejsebakken i Aalborg. Tilsvarende kan mange opdagelser i byens undergrund og udgravningen af gravpladsen fra vikingetiden på Lindholm Høje også tilskrives Peter Riismøller.

Peter Riismøller, der var direktør for museet indtil 1970, formåede via sin gode fortælleevne at få fat i et stort og trofast publikum, og han var også mand for at tage sine drøftelser (!) med byens styre, når beslutningerne ikke lige gik museets vej. Helt tilbage fra sin ansættelse havde han brændende ønsket



En glad og tilfreds mand - sidste skruer i udstillingen.

Der var rift om en tur med hestevogn i Aalborg midtby.





Hannah Pethreas tjenestepige (levendegjort af Lisbeth Weitemeyer) fortæller om mad og råvarer.



Leder af Sundbysamlingerne Ketty Johansen diskuterer udstillingen med museumsinspektør Inger Bladt.

sig en renovering og udbygning af bygningen i Algade. Den kom ikke. Heller ikke under Riismøllers efterfølger, direktør Torben Witt. Så det blev i stedet de traditionelle og lovfastlagte museale arbejdsfelter, der trådte i forgrunden. Med den første danske museumslov fra 1958 blev der givet retningslinjer for museernes arbejdsfelt. Det er først så sent som i 1984, at de godkendte museer med fastansatte arkæologer får ansvaret for arkæologiske udgravninger. Det skal også nævnes, at fællesskabet med kunstmuseet ophørte i 1972, hvor kunstsamlingen flyttede til det nyopførte Alto-hus, Nordjyllands Kunstmuseum (KUNSTEN). Fortællingen om byens og omegnens historie er derimod forblevet i vores gode bygning i Algade. En bygning, der i dag er landets ældste bygning opført til museumsformål, som fortsat anvendes hertil. I 1989 kom Lindholm Høje Museet til og i 2001 Gråbrødrekloster Museet. Hermed påbegyndtes en knopskydning og præsentation af museets udstillinger på selve fundstedet for en udgravning.

I 2004 og 2009 fusionerede Aalborg Historiske Museum med Hals Museum, Hadsund Museum og Sydhimmerlands Museum til Nordjyllands Historiske Museum, og nu er også Mariager Museum blevet en del af Nordjyllands Historiske Museum. Så det, der nu har betegnelsen Nordjyllands Historiske Museum, omfatter i dag 14 udstillingssteder og en del bygninger og magasiner, som publikum ikke umiddelbart har adgang til.

Aalborg Historiske Museum er i dag en afdeling i en moderne virksomhed – Nordjyllands Historiske Museum – der årligt beskæftiger omkring 120 medarbejdere, hvilket omregnet svarer til ca. 50 fuldtidsstillinger. Et pænt stykke over 100.000 gæster besøger årligt vores udstillingssteder, og med dette besøgstal er vi tæt på VisitDenmarks top 50 attraktioner i Danmark. De yderst vidende og højt specialiserede faglige medarbejdere, som museet har i dag, deltager i utallige forsknings- og samarbejdsprojekter med andre museer og universiteter. Her bidrager vi også med de fodaftryk i danmarkshistorien, som vores egen kan tilkomme.

Dette var lidt historie på en historisk dag.

Nu ligger fremtiden foran os, og den meget aktive og engagerede bestyrelse har naturligvis sammen med museets ledelse planer og ønsker for fremtiden. Ambitionerne på Nordjyllands Historiske Museums vegne fejler ikke noget, og vi har planer for alle afdelinger, store som små planer, afhængigt af stedet, behovet og kræfterne. For museumsbygningen i Algade er det vores ambition at få bygningen renoveret, så den bliver væsentlig mere åben og imødekommende over for publikum. Vi vil så gerne have endnu flere ind ad døren, da vi har så meget interessant at byde på. I kombination med en renovering af bygningen ønsker vi at være endnu mere til stede i byens rum, bl.a. ved digitale formidlingstiltag. Dette vil I forhåbentlig komme til at høre og se mere til i en ikke så fjern fremtid. Ambitionerne for museet hænger naturligvis også sammen med de velkendte krav, som vi skal efterleve efter museumsloven. Vi skal indsamle, registrere, bevare, forske og formidle. I sammenhæng hermed er Nordjyllands Historiske Museums mission: Nærværende Historie. Vi vil være den institution, der giver borgerne mulighed for lokalt at møde de væsentlige historiske fortællinger. Gennem samlingerne ønsker vi at sammenligne før og nu som grundlag for vores almene uddannelse og væren i samfundet. Samlingerne lever, nye genstande kommer til, andre kasseres – og det hele begyndte i Aalborg for 150 år siden!

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke byrådene i Mariagerfjord, Rebild og Aalborg kommuner for et godt samarbejde. Vi håber i bestyrelsen, at vi i den gode samarbejdsånd kan udvikle Nordjyllands Historiske Museum til noget, der kan blive endnu bedre – til endnu større gavn for vores egne borgere, for turister og for de mange, der i øvrigt interesserer sig for historie og for de gode historier. Også en særlig tak til jer for de bestyrelsesmedlemmer, som I har udpeget. Jeg kan betro jer, at de udfører et fortræffeligt og meget engageret arbejde for Nordjyllands Historiske Museum. Det er dejligt at fornemme, at vi trækker på samme hammel, og at prioriteringen af de forskellige afdelinger og initiativer i øvrigt kan foretages på en god og saglig måde. Også en stor tak til de mange foreninger og personer i øvrigt – ingen



Selv en viking kan få brug for et moderne transportmiddel.



Uniformer med flere hundrede år i mellem og dog så ens.



Dagen sluttede flot med, at elevatoren gik i stå. Vi måtte have en elevatorreparatør forbi. Elevatorens olie var brændt så varm, at den måtte bruge tre dage på køle af.

nævnt, ingen glemt – som interesserer sig for historie og museal virksomhed. Uden jeres hjælp og store opbakning ville det være mere end svært at drive museum i Nordjylland. De repræsentanter, som I har i bestyrelsen, hører også til kategorien af personer, som er meget engagerede i bestyrelsens arbejde. Men de kan ikke nøjes med det, så de deltager også i megen anden virksomhed knyttet til museet. Dette giver også praktisk og virkelighedsnær indsigt, og det er en stor fordel for drøftelserne i bestyrelsen. Endelig en stor tak til ledelse og medarbejdere på Nordjyllands Historiske Museum. Det er jer, der sørger for og bidrager til, at historien bliver interessant, nærværende og virkelig for de mange besøgende gæster. En stor tak til jer alle uanset arbejdsopgavernes art og størrelse. I udgør hver især en vigtig brik for, at dagligdagen kan fungere godt. Det gælder også jer ved indgangsdøren, der altid møder de besøgende velvilligt og positivt. Dette bidrager til, at den gode oplevelse allerede er godt hjemme, når man som I sørger for, at gæsterne bliver budt velkommen på en positiv og imødekomende måde.

Tak endnu engang til alle jer, der er her i dag. Tak fordi I vil bruge jeres lørdag i Algade for at fejre 150 året for Aalborg Historiske Museum. Det er vi i bestyrelsen meget glade for! Aalborg Historiske Museum er, som nævnt, nu en del af Nordjyllands Historiske Museum. Der er brug for opbakning og gode ønsker for vores museum. Derfor synes jeg, vi skal give museet god medvind ved at udråbe et leve for museet efterfulgt af 3 hurraer.

Nordjyllands Historiske Museum længe leve!"

Efter en lang og begivenhedsrig dag var der stadig højt humør hos alle til "Afterpartyet" for personalet.

